

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA ATSINAUJINANČIŲ ENERGIJOS IŠTEKLIŲ POTENCIALO NAUDOJIMAS LIETUVOJE

2010 m. sausio 15 d. Nr. VA-P-20-2-1
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 2-ojo audito
departamento direktorės Zitos Valatkienės
2009-04-07 pavedimą Nr. P-20-2

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Valdemaras Bačiauskas (grupės vadovas)
Albinas Borisevičius
Aleksandr Gaitanži

Auditas pradėtas 2009-04-07
Auditas baigtas 2010-01-15

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

SANTRAUKA

Atlikto audito tikslas – išanalizuoti ir įvertinti valstybės indėlį į atsinaujinančių energijos išteklių potencialo naudojimą.

Atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) naudojimu grindžiama Lietuvos energetika galėtų būti veiksminga priemonė ne tik sprendžiant ypač aktualią šaliai problemą – užtikrinti energetinę nepriklausomybę, bet ir aplinkos apsaugos problemas (pvz., šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetamų kiekio sumažinimą). Lietuvoje esančių AEI rūšių ir jų kiekio gausa sudaro sąlygas pasiekti šiuos tikslus. Šalyje yra tokių AEI išteklių, kurių neturi kaimyninės šalys (pvz., geoterminė energija, kurią būtų galima panaudoti elektrai gaminti). Pagal biomasės potencialą, tenkantį vienam gyventojui, Lietuva užima antrąją vietą ES, o pagal tinkamą gaminti biodegalus – pirmąją vietą ES.

Tai rodo, jog Lietuva turi pakankamai atsinaujinančių energijos išteklių rezervų, kad galėtų ne tik įvykdyti savo įsipareigojimus ES: pasiekti, kad energijos, gautos naudojant AEI, dalis (iš bendro galutinio suvartotos energijos kiekio) padidėtų nuo 15 proc. 2005 m. iki 23 proc. 2020 m., o AEI dalis, sunaudojama visų rūšių transporto, sudarytų bent 10 proc., bet ir juos viršyti, taip padidindama šalies energetinį saugumą.

Bet yra rizika, kad šios galimybės gali būti neišnaudotos arba išnaudotos neefektyviai, nes dėl kiekvienos AEI rūšies fizinių savybių ir rezervų stokos, techninių ir ekonominių apribojimų jų rezultatyvus naudojimas galimas tik užtikrinus kompleksinį AEI rezervų naudojimą, apimančią ne tik energijos gamybą, bet ir jos tiekimą bei vartojimą.

Audito metu nustatėme, kad Lietuvoje neužtikrintas kompleksinis AEI naudojimas dėl šių pagrindinių priežasčių:

- AEI energetika vystoma neatnaujinus Nacionalinės energetikos strategijos, nors ją patvirtinus 2007 m., iš esmės pasikeitė Lietuvos energetikos plėtros vidaus ir išorinė aplinka. Pvz., uždaroma IAE, iškastinis kuras brangsta daug greičiau, nei buvo prognozuota;
- AEI rezervų kiekis ir jų savybės neištirtos taip tiksliai, kad būtų galima priimti optimalius jų naudojimo sprendimus;
- esant dabartinei AEI naudojimo paramos suteikimo tvarkai, negalima padidinti ES paramos rezultatyvumo;
- esamos skatinimo priemonės nepakankamos AEI naudojimo plėtrai;
- neišnaudojamos visos galimybės didinti AEI naudojimą, derinant energijos gamintojų, tiekėjų ir vartotojų interesus;
- naudojant AEI ne visada paisoma Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos prioritetų ir principų, derinant aplinkos apsaugos ir energetikos tikslus;

-
- AEI naudojimu grindžiamoje energetikoje neteikiama pirmenybė didinti gaminamos energijos „žaliąją“ dalį, tai neleidžia mažinti šalies iškastinio kuro poreikį. Tai ypač aktualu gaminant biodegalus;
  - plėtojant AEI energetiką neišnaudojamos visos Lietuvos mokslo galimybės.

Audito ataskaitoje pateiktos rekomendacijos, kurių tikslas – sudaryti palankesnes sąlygas plėtoti AEI naudojimą: pakoreguoti Nacionalinę energetikos strategiją ir kai kuriuos šią sritį reglamentuojančius teisės aktus, patobulinti AEI naudojimo skatinimo sistemą, padidinti gaminamos energijos „žaliąją“ dalį.

Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko tarnyba, Energetikos ministerija parengė valstybinio audito rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planą.